

Sygn. akt VIII GC 395/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący SSR del. Patrycja Baranowska

Protokolant Sekr. sąd. Monika Ziębakowska

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2015 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa S. (...) (...). z siedzibą w P. X. (...) H. , C. i Z. Y. E. A. (...). z siedzibą w J. D. (...) H.(...) Z. 105 S., C.

przeciwko (...) spółce akcyjnej w Ł.

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powódki S. (...) Co., Ltd. z siedzibą w P. X. (...) H. , C. na rzecz pozwanej (...) spółki akcyjnej w Ł. kwotę 3.600,00 zł (trzech tysięcy sześćset złotych) tytułem kosztów procesu,

III. zasądza od powódki Z. Y. E. A. Co., Ltd. z siedzibą w J. D. 70 H. 3 Z. 105 S., C. na rzecz pozwanej kwotę 3.600,00 zł (trzech tysięcy sześćset złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt VIII GC 395/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 26 lipca 2013 r. powódki S. (...) Co. Ltd. z siedzibą w P. X. i Z. Y. E. A. Co. Ltd. z siedzibą w J. D. wniosły o zasądzenie od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwoty po 100.000 zł na rzecz każdej z nich z odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu powódki wskazały, że są chińskimi przedsiębiorcami i eksportują na teren Polski m. in. sprzęt elektryczny i ogrodniczy. Zamówiony towar dostarczany był (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S., która nie dokonywała płatności za dostarczony towar. W oparciu o uzyskane przeciwko ww. spółce tytuły wykonawcze wszczęte zostały postępowania egzekucyjne, które doprowadziły do wyegzekwowania jedynie części należności na rzecz S. (...) Co. Ltd.. Spółka (...) zawarła z pozwaną umowę ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych z sumą ubezpieczenia 7.000.000 zł, lecz pozwana nie doręczyła ubezpieczającemu ogólnych warunków umownych. W nocy z 21 na 22 stycznia 2012 r. doszło do pożaru hali magazynowej, wynajmowanej przez spółkę (...), a w której znajdowały się urządzenia zakupione u powódek. Przed pożarem urządzenia te zostały zajęte na wniosek powódek przez komornika sądowego, powódki zamierzały przeprowadzić z nich egzekucję. Wskutek pożaru urządzenia uległy zniszczeniu. Powódki zajęły wierzytelności spółki (...) z tytułu odszkodowania od pozwanej. Pozwana po przeprowadzeniu postępowania odszkodowawczego wydała jednak decyzję o odmowie wypłaty odszkodowania uznając, że przyczyną pożaru było podpalenie, co wyłącza odpowiedzialność ubezpieczyciela, a nadto zakres umowy ubezpieczenia nie obejmował dodatkowych klauzul, w tym wandalizmu. Powódki uznały natomiast, że żaden biegły

w toku postępowania przygotowawczego nie wypowiedział się jednoznacznie, że przyczyną pożaru było podpalenie, nie stwierdził że doszło do aktu wandalizmu polegającego na celowym podłożeniu ognia. Biegły posługiwał się jedynie przypuszczeniami, zaś fakt że obiekt magazynowy był chroniony wskazuje na brak możliwości podpalenia. Ponadto wbrew zapisom znajdującym się w polisie ubezpieczeniowej spółka (...) i ubezpieczająca M. K. (1) nie otrzymały ogólnych warunków ubezpieczenia.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od każdej z powódek na rzecz pozwanej kosztów procesu.

Pozwana przyznała, że łączyła ją ze spółką (...) umowa ubezpieczenia małych i średnich przedsiębiorstw, do której zastosowanie miały Ogólne Warunki Ubezpieczenia (OWU) z dnia 21 czerwca 2010 r. Spółka (...) otrzymała OWU przed zawarciem umowy ubezpieczenia, co zostało potwierdzone podpisem reprezentanta spółki. W ocenie pozwanej jej odpowiedzialność jest wykluczona. Pozwana wskazała, że czynności związane z likwidacją szkody powierzone zostały wykwalifikowanemu podmiotowi, a nadto pozwana pozostawała w kontakcie z prokuraturą. Zaangażowany w sprawę został biegły sądowy z zakresu pożarnictwa oraz ekspert, który stwierdził że przyczyną pożaru było podpalenie, wykluczając inne przyczyny powstania pożaru. Z kolei druga opinia, sporządzona przez biegłego powołanego w toku śledztwa, nie wykluczyła, że przyczyną pożaru było celowe podpalenie. Biegły wykluczył jedynie zwarcie instalacji elektrycznej, wadliwość instalacji grzewczej i zaproszenie ogniem wskazując, że przyczyną pożaru mogło być podłożenie ognia. Z uwagi na powyższe pozwana odmówiła wypłaty odszkodowania. Pozwana podkreśliła, że spółka (...) nie wykupiła klauzuli wandalizmu, zaś stosownie do OWU zakres ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych obejmował szkody powstałe wskutek pożaru zdefiniowanego jako działalnie ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile. Podpalenie odpowiada natomiast definicji wandalizmu z OWU, uznać je należy za działanie bezprawne i celowe. Spółka miała możliwość rozszerzenia zakresu umowy ubezpieczenia, lecz tego nie uczyniła. Pozwana z ostrożności procesowej wskazała także że magazyn położony w S. nie spełniał wymagań w zakresie ochrony przeciwpożarowej, a zatem użytkownik obiektu przyczynił się do wielkości strat w zgromadzonym mieniu. W tej sytuacji odpowiedzialność pozwanej jest wyłączona.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 13 lutego 2012 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie uwzględnił żądanie powódki S. (...) Co. Ltd. z siedzibą w P. X. (...) H. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. o zapłatę kwoty 1.750.001,13 euro (sygn. akt VIII GNc 456/11). Orzeczenie jest prawomocne.

W oparciu o uzyskany tytuł wykonawczy powódka wszczęła postępowanie egzekucyjne. W jego toku zajęte zostały ruchomości, stanowiącej własność spółki (...). Wierzytelność powódki została uwzględniona w planie podziału w łącznej wysokości 165.094,19 zł. W związku z zajęciem powódka była uprawniona do wykonywania wszelkich praw i roszczeń dłużnika – spółki (...).

Dowód:

- nakaz zapłaty z dnia 13.02.2012 r. k. 22- 23
- postanowienie z dnia 11.04.2012 r. k. 24
- plan podziału k. 28-30
- zawiadomienia o zajęciu k. 34
- protokół nowego zajęcia k. 35-36
- zaświadczenie k. 58
- zeznania świadka K. K. k. 297

- zeznania świadka A. O. k. 298

Wyrokiem zaocznym z dnia 8 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie uwzględnił powództwo Z. Y. E. A. Co. Ltd. z siedzibą w J. S. D. 70 H. 3 Z. 105 S. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. o zapłatę kwoty 469.270 USD (sygn. akt VIII GC 54/12). Orzeczenie jest prawomocne.

W oparciu o uzyskany tytuł wykonawczy powódka wszczęła postępowanie egzekucyjne. W jego toku zajęte zostały ruchomości, stanowiącej własność spółki (...). W związku z zajęciem powódka była uprawniona do wykonywania wszelkich praw i roszczeń dłużnika – spółki (...).

Dowód:

- wyrok zaoczny z dnia 8.05.2012 r. k. 25-26

- postanowienie z dnia 29.05.2012 r. k. 27

- zawiadomienia o zajęciu k. 37

- protokół nowego zajęcia k. 38

- zajęcie wierzytelności k. 39, 40

- zaświadczenie k. 59

- zeznania świadka K. K. k. 297

- zeznania świadka A. O. k. 298

Nabyte od powódek urządzenia spółka (...) przechowywała w magazynie przy ul. (...) w S.. Powierzchnie magazynowe zostały wynajęte od E. J.. Obiekt był ogrodzony i był pilnowany przez stróża nocnego T. K.. Po dokonaniu zajęcia ruchomości znajdujących się na terenie hali przez komornika sądowego w 2011 r. przez krótki czas teren był monitorowany przez osoby, którym komornik zlecił ochronę.

Spółka (...) miała opóźnienia w płatnościach, w związku z czym miesiąc przed pożarem nastąpiło odcięcie dostawy energii elektrycznej. Drzwi magazynu były oplombowane przez komornika sądowego, zaś brama wjazdowa na teren posesji była zabezpieczona kłódkami. Teren był ogrodzony. W hali nie był zamontowany system alarmowy.

W spółce istniał konflikt pomiędzy członkami zarządu. Prezes zarządu spółki F. A. O. i dyrektor spółki (...) otrzymywali sugestie co do możliwości zniszczenia, podpalenia magazynu.

Dowód:

- zeznania świadka E. J. k. 297

- zeznania świadka K. K. k. 297

- zeznania świadka A. O. k. 298

- zeznania świadka B. P. k. 351-352

W dniu 7 października 2011 r. spółka (...) zawarła z pozwaną (...) Spółką Akcyjną w Ł. umowę ubezpieczenia małych i średnich przedsiębiorstw na okres od 9 października 2011 r. do 8 października 2012 r. Zakresem umowy zostało objęte mienie od ognia i innych zdarzeń losowych w wariantcie rozszerzonym. Suma ubezpieczenia wyniosła 7.000.000 zł. Zakresem ubezpieczenia nie została objęta klauzula wandalizmu (klauzula 8). Przedmiot ubezpieczenia stanowiły m. in. budynki, budowle, lokale, maszyny i urządzenia, wyposażenie.

Umowa została zawarta jako kontynuacja dotychczasowego ubezpieczenia, w wyniku złożenia wniosku ubezpieczeniowego. Przedstawicielka spółki (...) M. K. (1) zgłaszała wolę ubezpieczenia mienia od ognia, co znalazło odzwierciedlenie we wniosku z dnia 7 października 2011 r. We wniosku nie zaznaczono, aby ubezpieczenie miało zostać rozszerzone o klauzulę wandalizmu.

Potwierdzenie zawarcia umowy stanowił dokument polisy nr (...). W jej treści wskazano, że do ubezpieczenia mają zastosowanie OWU małych i średnich przedsiębiorstw, zatwierdzone Uchwałą Zarządu (...) S.A. Nr (...) z dnia 21.06.2010 r. oraz dla polis z rocznym okresem ubezpieczenia (...) Firma zatwierdzone Uchwałą Zarządu (...) S.A. Nr (...) z dnia 21.06.2010 r. Wskazano również, że umowę ubezpieczenia zawarto w oparciu o wniosek z dnia 7.10.2011 r. oraz ogólne warunki ubezpieczenia małych i średnich przedsiębiorstw zatwierdzonych Uchwałą Zarządu (...) S.A. Nr (...) z dnia 21.06.2010 r., których tekst został doręczony Ubezpieczającemu przed zawarciem umowy ubezpieczenia. Polisa została podpisana przez przedstawiciela spółki (...).

Dowód:

- polisa z dnia 7.10.2011 r. k. 31-33
- wniosek ubezpieczeniowy k. 95-99
- zeznania świadka K. K. k. 297
- zeznania świadka M. K. (1) k. 311
- zeznania świadka M. T. k. 299
- zeznania świadka R. W. k. 299

Zgodnie z §2 ust. 5 Ogólnych warunków ubezpieczenia małych i średnich przedsiębiorstw (zwane dalej „OWU”) zakres ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych może być rozszerzony, na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki, poprzez włączenie klauzul dodatkowych, w tym m. in. klauzuli wandalizmu (pkt 5). Klauzule dodatkowe stanowić miały postanowienia szczególne w odniesieniu do OWU, a ich zapisy miały mieć pierwszeństwo przed odpowiednimi zapisami OWU (ust. 9).

W myśl definicji zawartej w §3 pkt 34 OWU pożar oznacza działanie ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile. Wandalizm rozumiany jest natomiast jako bezprawne, bezpośrednie i celowe uszkodzenie lub zniszczenie ubezpieczonego mienia przez osoby trzecie, z wyłączeniem pracowników Ubezpieczającego/Ubezpieczonego, nie związane z innym celem działania tych osób (pkt 62).

W §26 ust. 1 pkt 27 wskazano, że poza ogólnymi wyłączeniami odpowiedzialności wymienionymi w §5 pozwana nie odpowiada również za szkody powstałe w wyniku wandalizmu, jeżeli nie rozszerzono ochrony ubezpieczeniowej o klauzulę wandalizmu.

W rozdziale II OWU określono warunki ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych. W §33 ust. 1 wskazano, że przedmiotem ubezpieczenia są zgłoszone i przyjęte do ubezpieczenia budynki i budowle (pkt 1), maszyny i urządzenia, będące środkami trwałymi (pkt 3). Zgodnie z §34 ust. 2 umowa ubezpieczenia mogła być zawarta w zakresie podstawowym, który obejmuje szkody powstałe wskutek pożaru, pioruna, wybuchu lub upadku statku powietrznego (pkt 1 a-d). Umowa mogła być zawarta również w zakresie rozszerzonym, który obejmuje zakres podstawowy oraz dodatkowo szkody powstałe wskutek takich zdarzeń jak: deszcz nawalny, dym, grad, huk ponaddźwiękowy, huragan, lawina, osuwanie się ziemi, pęknięcie mrozowe, powódź, przepięcie, sadza, śnieg, trzęsienie ziemi, uderzenie pojazdu lądowego, upadek przedmiotów na ubezpieczenie mienie, zalanie, zapadanie się ziemi (pkt 2 a-q).

Dowód:

- Ogólne warunki ubezpieczenia małych i średnich przedsiębiorstw k. 100-128

W nocy z 21 na 22 stycznia 2012 r. doszło do pożaru hali magazynowej przy ul. (...) w S..

Pożar zauważył nocny stróż obecny na nieruchomości sąsiadującej z magazynami spółki (...) i zawiadomił straż pożarną oraz policję. Stróż nie zauważył przed powstaniem pożaru obecności jakichkolwiek osób na sąsiedniej posesji.

Dowód:

- zeznania świadka L. B. k. 296

W toku postępowania przygotowawczego, toczącego się pod nadzorem Prokuratury Rejonowej w Międzyrzeczu dopuszczono dowód z opinii biegłego sądowego z dziedziny pożarnictwa M. P. (1). Biegły wykluczył powstanie pożaru na skutek wadliwie działającej instalacji grzewczej oraz elektrycznej, a także z powodu zaproszenia ognia. Przyjął, że wewnątrz hali nie było prądu. Jednocześnie biegły stwierdził, że pożar opakowań wykonanych z tektury falistej lub tektury laminowanej mogło spowodować podłożenie ognia. Biegły nie był w stanie jednoznacznie określić w jaki sposób ogień został podłożony.

Dowód:

- opinia biegłego sądowego z dnia 20.02.2012 r. k. 43-57

- zeznania świadka M. P. (1) k. 230-231

Pozwana zleciła przeprowadzenie czynności w postępowaniu likwidacyjnym (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w O.. Spółka (...) zleciła z kolei biegłemu sądowemu w zakresie pożarnictwa T. W. (1) sporządzenie ekspertyzy dotyczącej przyczyn powstania pożaru.

Biegły stwierdził, że najbardziej prawdopodobną przyczyną pożaru jest umyślne podpalenie bez użycia cieczy palnej. Za taką hipotezę przemawiał czas rozwoju pożaru, miejsce źródła pożaru, motyw nieujawnionego sprawcy, brak przechowywania w źródle pożaru materiałów łatwopalnych, rozwój pożaru według relacji świadków. Biegły stwierdził nadto, że nie zostały spełnione wymagania w zakresie ochrony przeciwpożarowej budynku. Biegłemu nie okazano dokumentacji potwierdzającej zmianę sposobu użytkowania budynku oraz dokumentacji mogącej potwierdzić prawidłową eksploatację obiektu w szczególności w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Biegły uznał, że użytkownik/właściciel budynku przyczynił się do strat powstałych w zgromadzonym mieniu i obiekcie w zakresie warunków najmu, dzierżawy lub użytkowania.

Dowód:

- ekspertyza (...) k. 129-165

- zeznania świadka T. W. (2) k. 252-253

- zeznania świadka B. P. k. 351-352

Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego, decyzją z dnia 20 marca 2012 r., pozwana odmówiła przyznania spółce (...) odszkodowania. W uzasadnieniu powołała się na zleconą biegłemu sądowemu z zakresu pożarnictwa ekspertyzę, w której stwierdzono że przyczyną pożaru było podpalenie oraz opinię biegłego sporządzoną podczas śledztwa prowadzonego przez Komendę Wojewódzką Policji w G. W., w której biegły wykluczył zaproszenie ognia i wadliwe działanie instalacji elektrycznej jako przyczynę pożaru. Powołała się na postanowienia ogólnych warunków ubezpieczenia i zakres ubezpieczenia podkreślając, że umowa ubezpieczenia mienia od ognia nie została rozszerzona poprzez włączenie klauzuli wandalizmu. Szkody powstałe w wyniku bezprawnego działania osób trzecich nie są zaś objęte ochroną ubezpieczeniową.

Dowód:

- decyzja z dnia 20.03.2012 r. k. 41-42

- zeznania świadka K. K. k. 297

Pismami z dnia 12 lipca 2013 r., każda z powódek odrębnie wezwała pozwaną do zapłaty na jej rzecz kwoty 100.000 zł z tytułu częściowego odszkodowania za spalenie hali magazynowej spółki (...) i znajdujących się w niej urządzeń w nocy z dnia 21 na 22 stycznia 2012 r.

Dowód:

- wezwania do zapłaty z dnia 12.07.2013 r. z potwierdzeniami nadania k. 60-65

Pożar powstał wewnątrz hali magazynowej po prawej stronie pierwszego pomieszczenia magazynowego od wejścia głównego. Źródło ognia znajdowało się w pobliżu trzeciego słupa konstrukcyjnego licząc od ściany działowej, Jest wykluczone, aby pożar powstał w wyniku zwarcia instalacji elektrycznej, a to z uwagi na fakt że instalacja oświetleniowa znajdowała się jedynie w środkowej części hali i nie była użytkowana. Nie stwierdzono nadto, aby jakiegokolwiek urządzenie elektryczne było podłączone do gniazda instalacji elektrycznej. Przy sprawnie działającej, należycie zabezpieczonej instalacji w sytuacji gdy nie są do niej podłączone żadne urządzenia elektryczne nie ma możliwości powstania spieć, a w konsekwencji pożaru. Wykluczone jest również, aby pożar powstał od pozostawionego zapalonego źródła ognia typu świeczka, podpałka grillowa, niedopałek papierosa itp. Do chwili powstania pożaru hala była zamknięta i oplombowana przez komornika sądowego, brama główna była zamknięta na dwie kłódki.

Przyczyną pożaru było podpalenie. Otwory okienne były zamknięte, wszystkie posiadały pełne przeszklenie. Pod ścianą w miejscu gdzie powstał pożar ułożone były w stos opony, które mogły posłużyć sprawcy do dostania się do okna i po wykonaniu otworu w szybie do wiania substancji łatwopalnej na zgromadzone w magazynie materiały palne. Na materiale popożarowym stwierdzono bowiem obecność pozostałości mogących pochodzić z mieszaniny benzyny silnikowej i oleju napędowego bądź opałowego. Kosiarki znajdujące się wewnątrz hali miały w zdecydowanej części napęd elektryczny, a część z nich wyposażona została w silniki typu diesel. Fabrycznie nowe kosiarki nie zawierałyby w zbiornikach paliwa.

Zgromadzony materiał dowodowy nie pozwolił na dokonanie kompleksowej i rzetelnej oceny w zakresie spełnienia przez budynek wymagań w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Dowód:

- opinia biegłego sądowego M. P. (2) k. 394-397,412, 418

- zeznania świadka K. K. k. 297

- zeznania świadka M. K. (2) k. 307

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie ustalony został na podstawie dokumentów przedłożonych przez strony, w tym umowy ubezpieczenia i stanowiących jej integralną część ogólnych warunków ubezpieczenia (OWU), opinii sporządzonych w toku postępowania likwidacyjnego i w toku postępowania przygotowawczego, dotyczących przyczyn pożaru.

Odnosząc się do wiarygodności ww. opinii Sąd miał na względzie fakt, że opinia sporządzona przez T. W. (1) stanowi dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c. i została sporządzona na zlecenie pozwanej. Niemniej jednak

dokument prywatny stanowić może również dowód w sprawie, jego wiarygodność podlega ocenie w kontekście zgromadzonego materiału dowodowego. Biorąc zaś pod uwagę wnioski zawarte w opinii sporządzonej przez biegłego M. P. (1), a następnie biegłego M. P. (2) w toku niniejszego postępowania i fakt, że są one zbieżne w zasadniczych kwestiach z wnioskami T. W. (1), opinia ta stanowiła również podstawę poczynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie. Twierdzenie takie jest tym bardziej zasadne, że wnioski zawarte w opinii znajdują odzwierciedlenia w zeznaniach świadków M. K. (2), a także K. K. i A. O.. Co się zaś tyczy opinii biegłego sądowego M. P. (1) została ona sporządzona w toku postępowania przygotowawczego. Z uwagi na obowiązującą w postępowaniu cywilnym zasadę bezpośredniości Sąd nie mógł czynić samodzielnych ustaleń faktycznych wyłącznie w oparciu o podaną opinię, jednak w powiązaniu z innymi dokumentami i zeznaniami świadkowi, w zestawieniu z opinią biegłego sądowego M. P. (2) uznał wywody opisywanej opinii za wiarygodne.

Podstawę poczynienia ustaleń faktycznych stanowiły również zeznania świadków – M. K. (1), K. K., A. O., D. Ś., M. T., R. W., L. B., M. K. (2), E. J., M. P. (1), B. P. i T. W. (1). Za wiarygodne uznał Sąd te zeznania w zakresie, w jakim dotyczyły przebiegu pożaru, stanu technicznego i zabezpieczenia budynku wykorzystywanego jako magazyn.

Sąd w ograniczonym zakresie za wiarygodne uznał zeznania świadków M. K. (1), K. K., A. O. i M. T. w części, w której dotyczyły okoliczności zawarcia umowy ubezpieczenia, zakresu tej umowy i możliwości zapoznania się z ogólnymi warunkami ubezpieczenia przed jej zawarciem. W ocenie Sądu sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego jest przyjęcie, że w sytuacji w której przedstawicielom spółki (...) szczególnie zależało na objęciem umową ubezpieczenia ryzyk związanych z podpaleniem, nie zadbali oni jako przedstawiciele profesjonalnego podmiotu o to, aby zweryfikować postanowienia umowy, treść polisy oraz ogólnych warunków ubezpieczenia. Z polisy zaś wynika, że mienie znajdujące się w magazynie, który spłonął nie było ubezpieczone od ognia w zakresie wandalizmu. W analogiczny sposób należy odnieść się do twierdzeń świadków dotyczących nieprzekazania im przy zawarciu umowy dokumentu OWU, co uniemożliwiło ustalenie, że faktycznie zakresem umowy ubezpieczenia mienia nie są objęte sytuacje, w których przyczyną pożaru było podpalenie. Przedstawicielka spółki (...) M. K. (1) potwierdziła bowiem swoim podpisem, że tekst OWU został jej doręczony przed zawarciem umowy. W powołanym dokumencie wyjaśniono definicje zawarte w polisie i wiążący się z nimi zakres ubezpieczenia. Wskazano również w jakich sytuacjach odpowiedzialność pozwanej jest wyłączona. Agent ubezpieczeniowy R. W. nie potwierdził stanowiska świadka M. K. (1), jakoby dokument OWU został jej doręczony dopiero po zawarciu umowy.

Podstawę ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie stanowiła również opinia biegłego sądowego M. P. (2), którą Sąd uznał za wiarygodną. Opinia została logicznie uargumentowana, przy uzasadnieniu swojego stanowiska biegły odniósł się do materiału zgromadzonego w aktach sprawy oraz w aktach postępowania przygotowawczego. Podał z jakich przyczyn wykluczył inne niż podpalenie przyczyny pożaru, wyjaśniając jednocześnie prawdopodobny przebieg zdarzenia i okoliczności, które przemawiały za przyjęciem, iż doszło do podpalenia. Wskazać w tym miejscu trzeba, że pozwana nie zgłosiła żadnych uwag do opinii biegłego. Zastrzeżenia przedstawione natomiast przez stronę powodową zostały wyjaśnione przez biegłego na rozprawie w dniu 11 marca 2015 r. Wówczas biegły udzielił odpowiedzi na pytania stron postępowania, odnosząc się do wątpliwych kwestii w sposób rzeczowy i spójny. Ponownie, w sposób bardziej rozbudowany biegły odniósł się do kwestii związanych z funkcjonowaniem instalacji elektrycznej, istnieniem ryzyka powstania pożaru z uwagi na pozostawienie zapalanej świecy czy materiału łatwopalnego. W tym kontekście nie sposób było uznać, że jakiegokolwiek okoliczności nie zostały wyjaśnione, a nadto aby wnioski biegłego M. P. (2) były sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego, logiki, budziły jakiegokolwiek wątpliwości.

Z uwagi na powyższe Sąd oddalił wniosek strony powodowej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego w celu ustalenia, wykluczenia że źródło ognia mogło pochodzić z zewnątrz. Kwestia ta była bowiem przedmiotem wypowiedzi M. P. (2) i nie ma powodu, aby ponownie ją badać, tym bardziej że strona powodowa nie zdołała podważyć poprawności rozumowania biegłego w omawianym zakresie.

Sąd pominął jednocześnie pozostałe, zgłoszone przez strony wnioski dowodowe uznając, że sporne okoliczności zostały już dostatecznie wyjaśnione (art. 217 § 3 k.p.c.). W tym zakresie wskazać trzeba na zgłoszony wniosek o

dopuszczenie dowodów z akt postępowania egzekucyjnego w sytuacji, gdy okoliczności dotyczące zajęcia ruchomości spółki (...) nie stanowiły przedmiotu sporu pomiędzy stronami.

Podstawę prawną żądania pozwu stanowi art. 805 § 1 k.c., zgodnie z którym przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Strony niniejszego sporu łączyła umowa ubezpieczenia, na mocy której pozwana zobowiązała się wypłacić odszkodowanie m. in. w razie powstania szkody w ubezpieczonym mieniu w związku z działaniem ognia, w tym wskutek pożaru.

Na wstępie zauważyć jedynie trzeba, że nie budziła wątpliwości kwestia istnienia po stronie powodowej legitymacji czynnej do wytoczenia powództwa, istnienia uprawnienia do dochodzenia od pozwanej należności z tytułu odszkodowania w związku z zawartą przez spółkę (...) umową ubezpieczenia. Po pierwsze okoliczności powyższej nie kwestionowała strona pozwana. Po wtóre zaś z przedłożonych wraz z pozwem zawiadomień o zajęciu i protokołów zajęcia wynika, że na wniosek powodowych spółek komornik sądowy zajął ruchomości, stanowiące własność spółki (...). Ponadto w toku postępowania egzekucyjnego zajęta została wierzytelność spółki (...), przysługująca jej w stosunku do pozwanej z tytułu polisy ubezpieczeniowej nr (...) - (...). W myśl art. 887 § 1 k.p.c. z mocy samego zajęcia wierzyciel może wykonywać wszelkie prawa i roszczenia dłużnika. Mając zatem na uwadze treść powołanego przepisu oraz wydanych przez komornika zaświadczeń należy uznać, że powodowe spółki są uprawnieni do dochodzenia wierzytelności wynikających z opisanej umowy ubezpieczenia.

Analiza materiału dowodowego prowadzi w ocenie Sądu do uznania, że w niniejszym stanie faktycznym odpowiedzialność pozwanej została wyłączona, co skutkuje oddaleniem powództwa.

W przedmiotowym stanie faktycznym, zgodnie z wnioskiem strony powodowej, dopuszczony został dowód z opinii biegłego z zakresu pożarnictwa na okoliczność przyczyn i skutków powstania pożaru w hali magazynowej, znajdującej się w S. przy ul. (...). Z opinii tej jednoznacznie wynika, że przyczyną podpalenia hali magazynowej w S. było podpalenie przy użyciu łatwopalnej mieszaniny benzyny silnikowej i oleju napędowego lub opałowego. Biegły w oparciu o analizę laboratorium kryminalistycznego stwierdził obecność ww. substancji na miejscu zdarzenia i wyjaśnił, z jakich przyczyn uznał, że substancje te nie mogły znajdować się w magazynie przed wybuchem pożaru. W ustnych wyjaśnieniach podkreślał, że w magazynie znajdowały się głównie kosiarki elektryczne i kosiarki spalinowe, lecz fabrycznie nowe, a więc teoretycznie nie posiadające paliwa w silnikach. Odniósł się również do innych, hipotetycznych przyczyn pożaru – zwarcia instalacji elektrycznej czy też pozostawionego w magazynie zapalonego źródła ognia. Wskazał, że magazyn był oplombowany przez komornika sądowego, teren był ogrodzony i brama została zamknięta na dwie kłódki, nienaruszone w momencie przyjazdu straży pożarnej na miejsce zdarzenia. Nie stwierdzono również, aby przed pożarem występowały jakiegokolwiek ubytki w przeszkleniu okien. Stąd wniosek, że po oplombowaniu magazynu przez komornika sądowego nikt nie uzyskał do niego dostępu. Z uwagi zaś na kilkumiesięczną odległość czasową pomiędzy czynnościami komornika (według zeznań świadka A. O. do zajęcia ruchomości doszło w październiku 2011 r.), a wybuchem pożaru nie sposób uznać, aby przyczyną pożaru było źródło ognia pozostawione przed oplombowaniem. Odnosząc się zaś do kwestii funkcjonowania instalacji elektrycznej biegły wskazał na brak informacji co do niesprawności instalacji, a przy tym brak informacji o włączonym oświetleniu czy też podłączeniu do źródła energii jakichkolwiek urządzeń. Takie ustalenia znajdują potwierdzenia w zeznaniach świadków K. K. i E. J., którzy w swych zeznaniach wskazywali na odcięcie energii elektrycznej w budynku na około miesiąc przed zdarzeniem. Ponadto biegły wywiódł przyczynę pożaru z umiejscowienia jego źródła, sposobu rozprzestrzeniania się ognia i powstałych zniszczeń.

Konsekwencją powyższych ustaleń i uznania opinii M. P. (2) za wiarygodną było uznanie, że przyczyną pożaru hali magazynowej w S. było podpalenie. Taka teza znajduje również odzwierciedlenie w opinii biegłego M. P. (1), który taką przyczynę wskazał na najbardziej prawdopodobną, eliminując przyjęcie że przyczyną pożaru było zwarcie instalacji elektrycznej bądź grzewczej. Również biegły T. W. (1) wskazał na prawdopodobieństwo umyślnego podpalenia wskazując na brak przechowywania w źródle pożaru materiałów łatwopalnych, umiejscowienie źródła pożaru i jego

rozwój. Świadek M. K. (2), strażak uczestniczący w akcji gaśniczej wskazywał przy tym, że faza pożaru i jego rozmiar pozwalały domniemywać, że jego przyczyną było podpalenie.

Konsekwencją uznania podpalenia za przyczynę pożaru jest zaś przyjęcie, że mienie znajdujące się w magazynach spółki (...) nie było ubezpieczone od zniszczenia mienia w wyniku działania ognia, który został celowo podłożony. Do powyższych wniosków skłania przede wszystkim definicja pożaru, zawarta w §3 pkt 34. Mowa jest tutaj o działaniu ognia, który powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile. „Powstanie ognia” odnosi się do sytuacji, gdy zostaje on wywołany bez ingerencji osób trzecich, niezależnie od świadomych działań człowieka. Do takich sytuacji nie można zaś zaliczyć podpalenia poprzez umieszczenie na terenie magazynu substancji łatwopalnych i podłożenie ognia. Słusznie analizowaną przyczynę strona pozwana kwalifikuje jako akt wandalizmu w rozumieniu definicji zawartych w OWU. Podpalenie przez nieznanego sprawcę należy zakwalifikować bowiem jako bezprawne, bezpośrednie i celowe zniszczenie ubezpieczonego mienia przez osoby trzecie. Z treści polisy, jak również wniosku ubezpieczeniowego wynika natomiast, że spółka (...) nie rozszerzyła ochrony ubezpieczeniowej na klauzulę wandalizmu. Rozszerzony wariant ubezpieczenia mienia od ognia tej klauzuli nie przewidywał, dla jej uwzględnienia konieczne było opłacenie dodatkowej składki. (§2 ust. 5) OWU.

Sąd nie dał wiary w tym zakresie zeznaniom świadków M. K. (1), K. K., A. O. i M. T., z których wynika, że zamiarem spółki (...) było ubezpieczenie mienia od ognia z uwzględnieniem ewentualnego podpalenia, aktów wandalizmu. Taki był rzekomo zamiar ww. spółki, który wprost miała komunikować agentowi ubezpieczeniowemu. Powyższe świadkowie uzasadniali otrzymanymi sugestiami, groźbami podpalenia magazynu. Sąd nie uznał zeznań w tym zakresie za wiarygodne. Po pierwsze bowiem takie okoliczności nie znajdują poparcia zarówno w treści wniosku ubezpieczeniowego, podpisanego przez M. K. (1), jak również polisy, podstawę sporządzenia której miał stanowić właśnie ww. wniosek. Nie sposób natomiast uznać, że w sytuacji, w której rzeczywiście przedstawiciele spółki (...) szczególnie obawiali się podpalenia hali magazynowej i podkreślali wolę ubezpieczenia mienia od tego typu zdarzeń, nie dokonaliby weryfikacji wniosku i polisy pod tym kątem. Wniosek taki jest tym bardziej zasadny, że powołani świadkowie, w tym M. K. (1) są przedstawicielami przedsiębiorcy, podmiotu który uczestniczył aktywnie w obrocie gospodarczym, w tym z pewnością wielokrotnie zawierał umowy cywilnoprawne i był świadomy tego, że złożenie podpisu pod treścią dokumentu jest równoznaczne z akceptacją jego treści. Konsekwencja uznania, że spółce (...) doręczone zostały przed zawarciem umowy ubezpieczenia ogólnych warunków ubezpieczenia prowadzi również do wniosku, że powinna ona być świadoma znaczenia definicji, użytych w umowie, a w konsekwencji zakresu umowy ubezpieczenia, jej przedmiotu. Jeśli zaś tak nie było, odpowiedzialność za taką sytuację ponosić może wyłącznie spółka (...). Skutki zaniechania zapoznania się z treścią OWU, pomimo potwierdzenia podpisem że dokument zawierający ich treść został spółce przekazany i że znajdują one zastosowanie przy umowie ubezpieczenia, muszą obciążać jedynie spółkę (...). W ocenie Sądu nie ma podstaw do przypisania jakichkolwiek zaniedbań w tym zakresie pozwanej. Agent pozwanej R. W. nie potwierdził zeznań świadków w ww. zakresie i nie potrafił przypomnieć sobie okoliczności zawarcia umowy, co jest zrozumiałe w kontekście faktu, że umowa została zawarta przeszło 3 lata temu i świadek z pewnością od tego momentu uczestniczył w zawarciu wielu umów. Nie bez znaczenia natomiast w kontekście zamiaru spółki (...) co do zdarzeń ubezpieczeniowych, wywołujących odpowiedzialność pozwanej jest fakt, że M. K. (1) wskazała, że skontaktowała się z pozwaną celem odnowienia, kontynuacji polisy. Jednocześnie z zeznań świadków nie wynika, aby w umowie ubezpieczenia mienia, obejmującej wcześniejszy okres uwzględniono ryzyko podpalenia.

Te wszystkie okoliczności przesądzają o tym, że umowa ubezpieczenia z dnia 7 października 2011 r. nie przewidywała odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu zniszczenia mienia wskutek działania ognia w związku z podpaleniem. Biorąc zatem pod uwagę całość materiału dowodowego Sąd uznał, że nie zostały spełnione przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanej w niniejszej sprawie.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania stanowił art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. Powództwo zostało oddalone w całości, stąd mając na uwadze zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, należało kosztami niniejszego postępowania obciążyć w całości powódki. Zasądzone od każdej z powódek koszty, opiewające na 3.600 zł w stosunku do każdej z nich, stanowią równowartość wynagrodzenia pełnomocnika pozwanej, ustalonego na podstawie §6 pkt 6 w zw. z § 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku

w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. jedn. Dz. U. 2013, poz.490).

Sygn. akt VIII GC 395/13

S., (...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...).